

WASJIKWA

Welkom in Ons huis

Spiritualiteit

De Pyjai

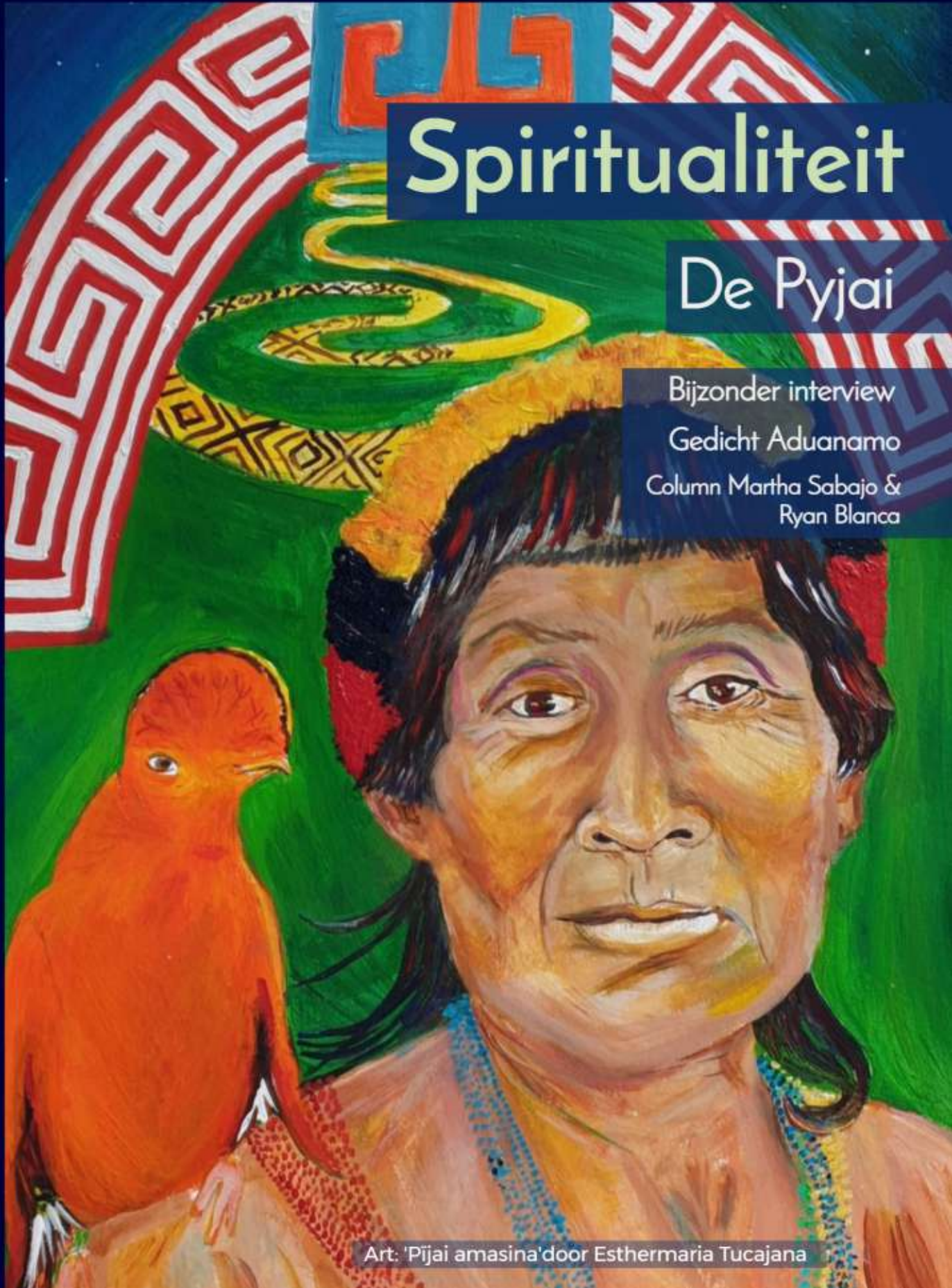
Bijzonder interview

Gedicht Aduanamo

Column Martha Sabajo &
Ryan Blanca

Art: 'Pijai amasina'door Esthermaria Tucajana

Een uitgave van Wasjikwa, Arowaks inheemse organisatie gevestigd in Nederland

VOORAF

Wasjikwa betekent 'Ons huis' in het Lokono, taal van de inheemse stam der Arowakken van Suriname. We komen samen in ons huis om onze cultuur te delen en te beleven. Om het te (her)waarderen en door te geven.

Het thema van dit nummer is Spiritualiteit. Het is een abstract begrip, ieder geeft hier een andere betekenis en invulling. aan. We hebben voor ons Bijzonder Interview, Olivia Biswane gevraagd naar haar visie op spiritualiteit. Zij is een inheemse vrouw die zich hierin heeft verdiept middels haar werk en opleidingen, maar bovenal door haar levenservaring.

Daarnaast hebben wij gelezen over hoe spiritualiteit bij de inheemsen in de historie is vastgelegd door ontdekkingsreizigers en religieuzen die de inheemse gemeenschap hebben bezocht, zij hebben belangrijke rituelen en gebruiken vastgelegd in schrift en beeld. De pyjai is de sleutelfiguur die kennis bezit over de onzichtbare wereld, de geesten, over ziekte en de dood.

En wat is de hedendaagse visie hierop door verschillende generaties? We hopen dat er meer mensen zijn, die zich hierin zullen herkennen en hun spirituele kennis zullen (blijven) uitdragen. Dat is - zoals Olivia ook aangeeft - niet alleen voor onze gemeenschap van levensbelang, maar op dit moment ook voor de hele mensheid.

Leest u op de achterzijde meer over de inheemse artiest Esthermaria Tucajana, zij heeft het bijzondere kunstwerk gemaakt van de Tiriyo pyjai Amasina op ons voorblad.

ACTIVITEITEN 2021

Wij zullen in september weer starten met bijeenkomsten in Amsterdam. Hierover meer info in het volgende nummer. Zie ook onze facebookpagina Wasjikwa voor aankondigingen:

29 augustus 2021- 12:00u Bezoek Rijksmuseum, expo Slavernij

Ons tijdschrift is een kwartaaluitgave. Een los nummer kost EUR3,00 (excl. porto) en kunt u bij ons bestellen.

Wilt u onze 'Vriend van Wasjikwa' worden ter ondersteuning van ons tijdschrift en onze projecten? Voor EUR50 per jaar ontvangt u 4x Wasjikwa nummers en bent u VIP bij al onze activiteiten.

Wij zijn op zoek naar historische beelden over inheemse onderwerpen; Kunt u ons hierbij helpen, dan horen wij graag van u!

COLOFON

REDACTIE: Martha Sabajo,
Leander Vermaning

Met dank aan: Aduanamo, Ryan Blanca, Olivia Biswane, Arno van Loon, Esthermaria Tucajana

CONTACT:

E: wasjikwa@gmail.com

T: 06-45575788

Reknr: NL09INGB0003592738

tnv L. Vermaning

Wie is de pyjai?

Door Leander Vermaning

'Een pyjai; Dr. M. Jules Crévaux noemde hem 'mijn collega' (jules-crevaux.com/son oeuvre)

Bij het thema van dit nummer stond ik stil bij de vraag, op welke manier beleeft de inheemse mens spiritualiteit? Mijn gedachtes gingen uit naar het bestaan van de medicijnman bij inheemse gemeenschappen. Mijn moeder vertelde mij het verhaal, dat mijn overgroot-opa nog een grote pan voor kruiden bezat en daarnaast een 'godo' of 'marakha' gebruikte waarmee hij zijn werk als medicijnman uitvoerde. Toen zijn marakha werd vernield, is mijn overgroot-opa dat niet meer te boven gekomen. Dit toont wel aan, hoe belangrijk dit werktuig was voor hem. Maar wat is een medicijnman eigenlijk? Wat houdt zijn werk in? En bestaat deze specialist nog tegenwoordig? Om deze vragen te kunnen beantwoorden, begon ik weer in mijn archief te zoeken naar informatie. Hierna volgen bewerkingen uit belangrijke bronnen, met historische gegevens over de medicijnman of in Suriname beter bekend als de pyjai.

Bewerking uit: De Pyjai – Religie van inheemsen in Suriname door Joop Vernooij, 1993 [Vernooij] & Pyjai, de spirituele genezer van de Karin'a volk door Nardo Aluman, 1999 [Aluman]

In het Arowaks heet de pyjai 'semetsi'. Er bestaat ook 'marhakadatsji' de man met de ratel, 'tokotsji joerhi' de tabaksroker en 'bikatsji' de genezer van ziektes. De meer algemenere term is pyjai uit de taal van de Kalinha. In het Nederlands wordt de pyjai 'sjamaan' genoemd, dit wordt vooral gebruikt in de etnologie en antropologie en komt oorspronkelijk uit de cultuur van de Tunguzen, een volk in Siberië. Shaman betekent in de taal van dat volk 'hij die weet'. De pyjai is een geestenbezweerder, genezer, visionair en kan toetreden tot de wereld van de droom en trance.

De wereldvisie van de inheemsen is groter dan de normaal waarneembare voor ogen, oren, handen en voeten. We kunnen enerzijds zeggen dat levende wezens zich manifesteren in wat we gemakshalve dromen noemen, maar ook in mythen en verhalen. Alles rondom de mens leeft, is bezielde en kan 'als mensen' werken, denken, praten en handelen. Alles kan leven en daarmee moet de mens rekening houden, want het kan de mens vooruitbrengen, maar ook tegenwerken. In de marakha van de pyjai zitten allerlei steentjes en die hebben allemaal een geest. Ze vertegenwoordigen allemaal een deel van de leefwereld van de mens. De mens kan via steentjes alles bij zich halen en de zaken regelen. Het zijn symbolen in het denken en handelen. Hij verricht zijn activiteiten in een tokai, een hutje van palmladeren. Meestal heeft hij een opleiding of inwijding gekregen en de pyjai heeft normaliter goede kennis van kruiden en planten, hij is geheel in de natuur bezig. [Vernooij]

Tokai; archief Fraters van Tilburg

Volgens de Inheemse kosmologie dankt elke ziekte haar oorsprong aan boze geesten. Indien men dus een zieke wil genezen, moet eerst de boze geest uit het lichaam verdreven worden. Om dit te kunnen doen, moet de genezer een kundigheid bezitten en een sterkere goede geest in zich hebben. De meeste van deze sterke goede geesten leven in bepaalde planten, zoals: de tabakspant, de peperstruik en de Takini-boom. [Aluman]

Het werk van de pyjai berust op een roeping, een dienstverlening omwille van het welzijn van de mensen. Het werk is niet tot meerdere glorie van de pyjai zelf. Er is sprake van een gave, een talent om de leerschool vol te houden en de nieuweling moet er geschikt voor zijn. De leerling moet zich ontledigen, zich gereed maken voor de andere wereld en moet zich aan regels wat eten en leefwijze betreft, houden.

J. Stedman (1744-1797) schreef dat de opleiding wel tien jaar duurde. Volgens de Penards moet de pyjai leren een gevecht te leveren tegen dood en verderf in zichzelf en de samenleving. Hij is een 'leidende lijder', een 'voorbeeld van moed en opoffering'. De kandidaat moet leren zich thuis te voelen in een geheel andere wereld, de bovenwereld en de nieuwe pyjai moet leren op een ander dan normaal niveau te leven. Heel de opleiding heeft een gewijd karakter, omgeven met geheimen, symbolen en rituelen die niet alledaags zijn. Daarom spreken de Penards en De Goeje over de inwijding, een opleiding in een heilig, sacraal kader. [Vernooij]

A. Ph. Penard geeft een verhaal weer over een opleiding op Galibi van wel 60 jongeren in "Het Pujai-geheim der Surinaamsche Caraïben", 1928 [Penard]. Er wordt verteld dat de leerlingen drie leernachten doormaken, waarna een rustperiode, wederom drie leernachten en tenslotte "de terugkeer tot het gewone leven" en het "feest bij de bevordering tot pujai".

Arowaks bankje, De Goeje

De opleiding van de 60 jongeren op Galibi begint allereerst met het aanleggen van een veld voor tabaksteelt. Er wordt een tapui, met bladeren bedekt leerhuis, voor de leerlingen opgezet. De jongeren leren ook een marakha te maken. De marakha is het belangrijkste instrument van de pyjai. Ook moeten zij leren hoe een kaimanbankje te snijden uit een houtstronk. Het bankje is noodzakelijk voor het pyjaiwerk. De leerlingen maken een putaya-kooi, manshoogte, met latten en boven een opening want het is de bedoeling dat de leerling hierin plaatsneemt. De kooi wordt alvast gemaakt voor de tweede leernacht.

Tapui; 'Encyclopaedie der Karaïben', Ahlbrinck, 1931

De jongeren worden beschilderd door een aantal jonge meisjes. Er wordt dons- van katoen of vogels - op het lichaam en op de haren gezet. Ook moet elk van de jongeren over twaalf saperakon (drinkschalen) lopen en uiteraard vermijden te vallen. Deze schalen moeten met het figuur van Tukajana's wonepule (wenteltrap) worden beschilderd.

De leerlingen verblijven vervolgens 24 dagen en nachten in de gesloten tapui. In vroeger tijden was dit huis een vergaderplaats van de mannen, maar dit gemeenschapshuis raakte waarschijnlijk in de 19e eeuw in onbruik. In het leerhuis zijn de leernachten belangrijk. Dan leren de jongeren veel over het geheim van de pyjai, over geesten en geneeskrachten. De leerlingen leren de pyjailieder. Het aantal is erg groot. Inhoud en manier van zingen zijn belangrijke zaken. De pyjailieder worden oremit's genoemd. In de liederen komt naar voren dat de pyjai zich moet ontledigen, en een streng leven moet leiden. De natuur als zee, boom en water is de leefwereld van de pyjai. De leerlingen moeten sigaren leren roken en tabakswater leren drinken, dit is een belangrijk extase middel van de pyjai.

Reinhard Blanca; oproepen van de yuli kuyuha of tabaksgeest

In de leernacht worden de leerlingen allemaal in de gelegenheid gesteld om in de putaya plaats te nemen. De putaya wordt aan een stevig touw boven in de tapui of een boom gehangen. Het touw wordt opgedraaid en dan wordt de kooi losgelaten. Die gaat dan heel snel ronddraaiend weer zakken. De neergang is sneller. Deze 'wenteltrap' toont de verbinding die de pyjai heeft met de 'bovenwereld', met de geesten die de pyjai bijstaan.

Tijdens de afzonderingsperiode vinden er ook dansen plaats. Ahlbrinck schrijft in zijn *'Encyclopaedie der Karaïben' uit 1931 [Ahlbrinck]*: "Gedurende de dag heeft de piaiman voor de aanstaande hemelvaart verscheidene touwen gespannen, sommige weinig, andere wat meer boven de grond. In deze nacht moeten de leerlingen op de touwen dansen, op de hoger gespannen koorden mogen ze één hand leggen. Ze mogen de hand óp de touwen leggen, ze mogen ze echter niet vasthouden. In de andere hand houden zij de maráka. Middernacht, na de luchtdans, stijgen zij op. de piaiman drukt hen op het hart, dat ze allen tegelijk terugkeren. Zou één de tijd missen, keert niemand nog terug. Met luide plons storten ze na enige tijd dan ook allen gezamenlijk op de aarde en in het kamp terug". Ahlbrinck en Aluman beschrijven nog een dans "in een zig-zag beweging waarbij ze met hun ruggen de hangmatten aanraken".

Tevens beschrijven zij ook een krabbenvangst: Een week later gaan de leerlingen, naar de zeekant om krabben te vangen. Nadat ze met de krabben zijn teruggekeerd in het dorp mogen de leerlingen, nadat zij gedronken hebben van het met fijn tabakspoeder vermengde krabbenvlees, weer gewone krabben eten, maar de fijne spieren moeten ze er eerst uithalen. 's Avonds wordt hun vlees voorgezet: konijn en vogeltjes. "Hij gaat uit met zijn maráka, de leerlingen sluiten zich achter hem aan, de maráka schuddend. In rei trekt men zoo naar het kamp, waar men de eerste dagen en nachten opgesloten heeft gezeten. Men zet zich neer. Voor elken leerling wordt een prapi met tabakswater tusschen de beenen gezet. Hij heeft deze prapi leeg te drinken. Hierna legt men zich ter ruste. Zoodra de dag aanbreekt laat de meester-piaiman tapana aandragen. Elkeen op zijn beurt krijgt een kom tapana. Twee levende mieren, yuku nl., worden op den drank gelegd. Die moet de leerling mede naar binnen slikken." [Ahlbrinck]

Aluman noemt dit het reinigingsritueel atuwenakano: "Deze mieren zullen nooit meer terugkomen, zij zullen altijd in het lichaam van de pyjai blijven, want de byjai heeft er goede geesten aan verbonden." [...] "Voordat de kasiri wordt gedronken moeten de leerlingen door een lang pijriet, pyrywa, in een grote drinkkom (sapera) met kasiri blazen, totdat het borrelt." [...] "Hierna krijgen de leerlingen vele liters kasiri en tabakswater toegediend. Het is de bedoeling dat zij veel moeten braken, waardoor het lichaam gezuiverd wordt van alle ziekten. Hierna krijgen de leerlingen verschillende vis-, vlees- en vruchtensoorten te proeven. Deze zaken worden eerst door de byjai gewijd, door middel van de rook van de ulemari-sigaar. [...] De mier mag nimmer in de keel blijven steken, maar indien dat toch gebeurt, heeft de byjai een lange vogelveer in de hand, waarmee hij eventueel de mier kan losmaken. Met deze lange veer van de raaf wordt zo wie zo de keel van elke leerling schoongemaakt, want via deze keel zal voortaan de geest praten." [Aluman]

Het is niet voor niks dat op dit moment de jongeren moeten drinken. Door het overgeven vanwege de sterkte van de sap, raakt de mens alle vuil kwijt en raakt de mens dus geheel rein en ontvankelijk voor het heilige. De meeste jongeren zullen slap en onwel worden, zij zullen ook als 'dood' zijn en wederopstaan. Deze zuivering maakt hen geschikt om blijvend het werk van de pyjai te kunnen doen, door deze overgave en de moed er doorheen te willen gaan. De pyjai weet voortaan over dingen die ontoegankelijk voor de gewone mens zijn. En zijn inkijk in de wereld van de geesten geeft hem de kennis die nodig is en het recht om daarnaar te handelen. [Vernooij]

De uitgedoste leerling-pyjai moeten daarna nog één handeling doen en dat is het contact met de vrouw herstellen. Elke leerling wordt samen met zijn vrouw in de hangmat geschommeld. Indien hij geen vrouw heeft wordt een klein meisje gevraagd even met de leerling-pyjai te schommelen. Dit is het symbool dat de leerling-pyjai nu weer samen met zijn vrouw kan leven. Tijdens de leerperiode mag de pyjai geen seksueel contact hebben met een vrouw. Hiermee is de leerperiode officieel afgesloten. [Ahlbrinck & Aluman]

Nu is de inwijding voltooid. "Het piaihuis wordt hierna afgebroken, d.w.z. al de maripabladeren waarmede het open kamp dicht gemaakt was, worden verwijderd. Men mag de stengels dier bladeren niet breken. Maar in hun gave afmetingen worden de bladeren weggeworpen." [Ahlbrinck] Dan is er na afloop een groot feest in het dorp. De families zijn erg trots op hun jongeren die alles voltooid hebben en zich voor het heilig werk bereid getoond hebben. Het is een goede investering in de toekomst want de krachtige jongeren zullen veel goeds voor de families en het dorp kunnen doen. De nieuwe pyjai worden publiekelijk gepresenteerd en vrouwen gaan hen beschilderen en mooi opmaken voor het feest. [Vernooij] Warapa's en krabben en andere spijzen mogen weer gegeten worden door de leerlingen, deze spijzen worden eerst zorgvuldig berookt met de sigaar en er zijn dansen onder begeleiding van de sambura, kuwama (fluit) en karawasi. [Penard] "Tegen het midden van de dag wordt de dans even gestopt, want de pyjai vindt het nodig de huizen van de pyjai te wijden, voordat ze weer naar huis gaan. ze gaan dan met zijn allen in elk van de huizen een maraka lied zingen." [Aluman]

C. de Goeje heeft ook geschreven over de inwijding bij de Arowakken in 'De inwijding tot medicijnman bij de Arowakken in tekst en mythe', 1942. Hierbij verwijst hij naar zijn arowakse vriend Sasamali of gedoopte naam Johannes Baptist als informant in de periode van 1928-1937:

De pyjai neemt een leerling allereerst een lange periode onder toezicht, om te bepalen of hij de geschikte eigenschappen bezit, indien geschikt bevonden, wordt hij toegelaten tot de inwijding. De cursus wordt voor 6, 8, 12 jongeren tegelijk gehouden, die zes maanden in de tokai verblijven. De jongens mogen alleen maar met een oude vrouw in aanraking komen en eten weinig, bijvoorbeeld een beetje kassave en kleine visjes of kolibri. Zij eten kolibri-vlees zodat zij vlug en ijverig zijn in het opnemen van de kunst van de pyjai. Zij leren liederen over welke geest met welk gezang wordt opgeroepen. Bovendien wordt hun kennis van kruiden en planten uitgebreid. De leermeester laat bladeren van de tabaksplant in een aarden pot koken en geeft dit de leerlingen te drinken. Ook krijgen zij pillen van tabaksblad te eten. De leerlingen drinken de tabakssap en moeten in een gat in de grond een 40 dagen lang overgeven en het gat nat houden. Buiten het huis wordt een pot geplaatst met sap van de hiari-boom, waarvan de leerling de damp moet inademen. Hiali of hiari-boom - in het Kalinha 'takini' genaamd - heeft een machtige hairi-kuyuha (geest). Hierna komt de leerling in een toestand van trance of extase, waarin zij openbaringen van de geesten of goden (natuur machten) ontvangen.

Als de leerling bevrijd is van angsten gaat de leermeester de goede medicijngeesten laten komen, en bezielt de leerling daarmee; het zijn de yuli-kuyuha, hiali-kuyuha en de khaleko-kuyuha (geest van kristal of witte kwarts). Baptist zegt over bergkristal: "De indianen zijn bang om dit kristal aan te raken; ze zeggen, het heeft een geestenpijl; dan wordt je ziek; de geest schiet je met een andere soort steentjes. Ik heb ze meermalen gezien bij de Karaiben: als ze pijn in den arm hebben, zeggen ze, de geest heeft met pijl geschoten. Men (...) begint te zuigen en haalt een heel klein steentje of ander ding uit(...) De Arowakken beschouwen den steen als heilig; de geest van den steen kan genezen; de geest helpt de menschen, toont hun alles, wat voor ziekte zo iemand heeft."

De leerling maakt nu een reis in zijn droom en ontmoet zowel goede als slechte geesten. Na het ontwaken uit deze droom, mag hij niet vertellen wat hij gezien heeft. Wanneer een leerling al deze proeven goed heeft doorstaan, kan hij een goede pyjai worden.

"Tabak wordt beschouwd als een kostbaar geschenk van God. Om piaaman te worden, moet je in de leer gaan bij een ervaren piaaman. De leerling wordt 10 dagen in een rond huisje gestopt, daar moet hij het zingen (van pyjailiederen) oefenen, zich van elke drift onthouden – anders wordt men een piaaman die anderen ongelukkig maakt. In de oude tijden mochten piaaman niet eens huwen. De leerling moet niets anders gebruiken als tabakswater, water dat sterk met tabak gekookt is, en waarvan tabaksbladeren daarin zijn uitgewreven. Hiervan moet men zoveel drinken als kan, met slappe teugjes in een klein kalebas, anders zou men nooit een fijne, bekoorlijke stem krijgen en dat is voor een piaaman een hoofdvereiste.

De leerling krijgt een godo in de hand, men doet daarin:

- Khálekó; een bijzonder soort aarde, welke met tabakswater gewassen wordt
- Een dertigtal uitgelezen zaken, waarvan elk een geest voorstelt. Het meest bestaat uit keisteentjes o.a.
 - a. Jolekójuhá of de geest van tabak
 - b. Chàlekoejuhá of de geest van wit graniet
 - c. Warekójuhá of de geest van de papagaai
 - d. Jédietsji of geest van de zangers
 - e. Khirighákojáno of de geest die vijand is van hen die de kracht van de mens rooft
 - f. Hórorokojáno of de geest van het land
 - g. Orijoe of de geest van het water- of geest van de slang
 - h. Konoko Okójahá of de geest van het bos

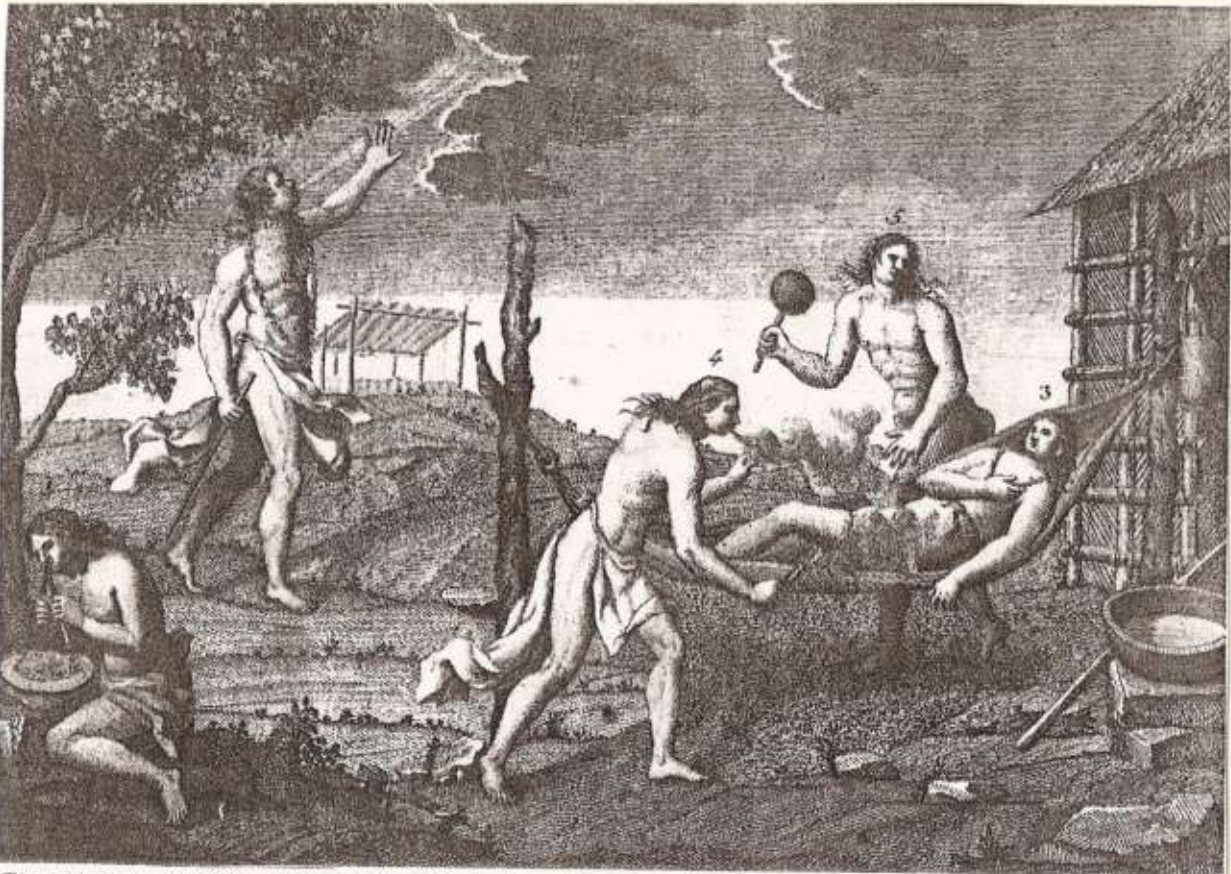
Deze geesten e.a. worden in de godo gestopt. Aanhoudend moet de leerling de godo bewegen en daarbij doorzingen. De leermeester die naast hem zit, rookt zijn sigaar van indiaanse tabak, blaast de rook in de gesloten hand, en bestrijkt daarmee de beide schouderbladen en scheenbenen van de leerling. Op die lichaamsdelen zal hij – eenmaal volleerd – een gevoel krijgen of hij wordt begeistert door goede of kwade geesten. Voelt hij iets aan de linkerkant, dan zijn het kwade, voelt hij aan de rechterkant, dan zijn het goede geesten. Als de leerling tot de 10e dag de proef volhoudt, dan wordt hij door een oude vrouw met een korf op een bezoek vereerd. Alle stukjes sigaar moeten blindelings in de korf worden geworpen en de vrouw moet die opvangen, stuk voor stuk. Want mist zij er maar één, dan krijgt zij pijn in de knieën.

Het vasten, de onthouding en de oefeningen duren soms 2 tot 3 jaren. Waarin ligt de kracht van de volleerde piaaman? De geest van de tabak geeft hem de kracht om de kwade geesten de zieke te doen verlaten en de goede geesten hem te naderen. Die kracht zit hem in de handen en daarom bestrijkt hij het lichaam van de patiënt intensief en blaast de tabaksrook. Heeft dit lang genoeg geduurd, dan moet de piaaman nadenken en overwegen, daarvoor is slaap nodig. Want als de piaaman slaapt, dan komen de kwade geesten die de zieke kwellen, zich aan hem tonen. Hij bezweert, hij verwenst, hij verbant ze. En dan komen de goede geesten, zij komen met de boodschap welke boskruiden nodig zijn. De piaaman zet twee goede geesten aan het hoofd van de patiënt en twee aan de voeten om over hem te waken. Na de genezing moet de patiënt zich van sommige spijzen onthouden, vooral van dierlijk voedsel dat veel vet of bloed heeft."

Er is een verhaal over een jager en de machtige Imiawale. De jager ontmoette in het bos Imiawale, de bosvarkengrootvader. De jager klaagde over de slechte tijden omdat er zo weinig gevangen werd. Imiawale leert de jager hoe deze slechte tijden te boven te komen, hoe het kwaad uit te bannen en het goede kansen te geven. Dat duurde een hele tijd. De dorpsgenoten en familie dachten dat hij allang dood was. Maar hij kwam in de gemeenschap terug en toonde de mensen zijn kennis die hij van Imiawale gekregen had. Dit verhaal toont aan dat de opleiding zwaar is en alles van de nieuweling vergt. Het is een weg van leven en dood.

Uit: *'Het pujai-geheim der Surinaamsche Caraïben'*, A. Ph. Penard, mythe De ontdekking van het tabaks-pujai-geheim'

Uit: Neil L. Whitehead: Lords of the Tiger-Spirit, 1988

The Piaches (piaii). Figures 4 and 5 show Carib methods of curing with tobacco and maraka. (Source: Gilij 1781, II:93 - Bodleian 233 E. 450. Reproduced by permission of the Bodleian Library.)

Citaat uit: *De Pyjai – Religie van inheemsen in Suriname*, Joop Vernooij, 1993:

"Zendelingen en missionarissen hebben in de pyjai altijd de grootste concurrent gezien. Zij hebben de wereld van de pyjai niet onderzocht en begrepen. Ze hebben het terrein van de pyjai willen vernietigen door hun eigen geestelijke leven aan te prijzen dat was gebaseerd op een dualistische opvatting van mens en leven, lichaam en geest, hemel en hel. Er werd ook hardhandig in de religieuze tradities ingegrepen. Zo vond de Petrus Donders het een goede zaak dat hij veel godo's van pyjai had weten af te pakken om die te vernietigen. De introductie van nieuwe geestelijk liederen in kerkdiensten leidde tot een afname van de interesse voor de eigen religieuze traditie. Men hoopte op deze wijze de pyjai te isoleren en in zijn geheel te elimineren.

Anderzijds is het werkterrein van de pyjai ingekrompen door de komst van de westerse gezondheidszorg. Inmiddels is het inzicht gegroeid dat problemen, ziektes niet enkelvoudig kunnen worden opgelost met een spuitje of pilletje. Vaak zijn er meer factoren aan de orde, zodat problemen of ziektes meervoudig aangepakt dienen te worden. Geestelijke opluchting en bevrijding via de pyjai kunnen helpen, evenals het gebruik van hulpmiddelen voor het lichaam. De combinatie van beide kan tot resultaat leiden.

In de gezangen van de pyjai komt ook een geheel eigen wereld naar voren en die wereld schijnt heilzaam te zijn ten bate van de mens."

Aremi of oremi [Aluman]:
Noky mo'ko j'aremi potyryme na (2x)
J'aremi potyryme na (2x)
Jolukoluko j'aremi potyryme na (2x)
J'aremi potyryme na (2x)
Jeky mo'ko j'aremi potyryme na (2x)
J'aremi potyryme na (2x)

Vertaling:
Wie is het toch die de toon aangeeft van mijn lied?
Is het de tabaksrups die de toon aangeeft van mijn lied?
Het is mijn geliefd huisdiertje die de toon aangeeft van mijn lied

"De leefomstandigheden en de traditie maken dat de inheemse volken een opvallende levensvisie hebben ontwikkeld en hebben bewaard. Het leven is een leven met en in de natuur. De natuur moet hen alles geven om in leven te blijven. De kennis van aarde, bos en water is dan ook onontbeerlijk. Het gaat om het zoeken naar harmonie en evenwicht in alles wat leeft. De mensen, de dieren, het bos, de rivieren, zon en maan, de seizoenen, evenwicht in al deze elementen van het leven op aarde, geeft de beste kans op voortgang van het leven. Het leven wordt als een gave van de Allerhoogste beschouwd.

Met menselijke gaven is het leven beheersbaar, maar dan moet de mens wel nadenken, gevaren kennen en de goede weg volgen. Grote ruzies moeten voorkomen worden, ziektes moeten uitgebannen worden en sterfte moet uit de weg worden geruimd. Het negatieve in het leven van de mensen komt veelal voort uit verkeerde handelingen en onnadenkendheid. Verstoring van het evenwicht door overmatig gebruik van de natuur bijvoorbeeld bij jacht, levert onheil op. De mens wordt ziek als de kwade geesten redenen hebben hem lastig te vallen. De kwade geesten, kojaha's bij de Arowakken, Jakuwa's bij de Karaïben en ijakowa's bij de Trio laten zich verbannen door optreden van de pyjai. Gelukkig leven volgt door goede oogst, voldoende vangst, goede onderlinge relaties. Dat laten de liederen en mythen ons zien.

Een leven in de stad is heel anders, daar zijn mensen opeengepakt in huizen van beton en

steen. De natuur is ver te zoeken en de industrie bedreigt het leefmilieu. Bovendien hebben weinig volken op zo'n grote schaal te maken gehad met invasie en uitbuiting dan de inheemsen. Het leven van de inheemsen - ook in Suriname - is hierdoor danig ontwricht. De inheemsen hebben veld moeten ruimen en hebben methoden ontwikkeld om te overleven.

De huidige identiteit van de inheemsen is niet uit de lucht komen vallen. De volken hebben zich tegen elkaar moeten weren en hebben een eigen taal en cultuur ontwikkeld, maar de inheemsen hebben veel ingeleverd bij de contacten met andere culturen. Binnenkomende culturen vanaf de wrede komst van de Europeanen hadden minachting voor de culturen van de inheemsen. Hierdoor is de kracht van het erfgoed wel afgenomen maar niet geheel vernietigd of losgelaten.

We kunnen verschuivingen in levensvisie vinden in de religieuze sfeer. De meeste inheemsen hebben een van de christelijke vormen van religie aanvaard, maar hebben tegelijk eigen elementen in leven gehouden. Daarom zijn de meeste mensen van twee markten thuis. Dat is ook een dimensie van de eigen identiteit, nl dat de volken gemakkelijk kunnen en willen aanpassen, willen meedoen en zich willen aansluiten. Maar daarbij willen zij een grote mate van autonomie behouden. In behoud van culturele elementen als taal, zang en muziek, aparte kleding en levensstijl, zien de inheemsen de bevestiging van de waarde van de eigen traditie". [Vernooij]

Art: Winston van der Bok

Jeugdherinnering aan Casipora

Door Martha Sabajo

Mijn kennis en weten had al toen ik 7 jaar oud was. Ik kreeg toen al visioenen. Ik ging nooit meteen naar huis, omdat mijn behoefte naar vrijheid erg belangrijk was. Daarom ging ik na school, onder het gebouw liggen kijken naar de hemel waar de wolken te zien waren. Ik sprak met de wolken en zag verschillende dieren. Het boeide mij, er was altijd iets te bewonderen in de wolken. Daar kreeg ik visioenen, niet wetend dat dit mijn toekomst zou zijn.

Ik zag wat mijn ouders met de natuur deden. Mijn vader sprak met het bos, wanneer hij een kostgrond ging ontginnen. Hij sprak tegen de moeder van het bos om haar goedgezind te zijn, want hij had de grond nodig om eten te planten voor zijn gezin. Ook vroeg hij aan moeder aarde dat kwade geesten hem geen kwaad konden doen tijdens het kappen van de bomen en dat alle dieren die daar woonden moesten verhuizen, omdat hij met vuur de gekapte bomen ging verbranden. Bij elke onbekende kreek of rivier werd er gesproken tegen de moeder van het water, zodat de overtocht goed verliep en dat je beschermd werd.

Als er feest werd gevierd, versierde ik het huis met bloemen. Er bloeiden altijd wilde bloemen om ons huis. Toen wist ik al dat bloemen goede energie hadden, want mensen worden blij als zij bloemen zien.

Als meisjes hun periodiek hadden mochten zij zich niet wassen in de kreek, deden ze dit toch dan stroomde de kreek niet meer. Dan moesten ze bergen zand verwijderen, zodat het weer kon stromen. De oudere mensen zeiden dan, dat iemand zich niet had gehouden aan de wet van de natuur.

Er werden regelmatig feesten gehouden in ons dorp en mijn vader beschermde zijn gezin met kruiden. Elk kind moest dan even bij mijn vader komen. Dan werd je behandeld met kruiden. Helaas waren er dorpingen die je konden vergiften.

Bij begrafenissen mochten wij nooit midden op de weg lopen, omdat de overledene daar liep richting begraafplaats, dit vertelde mijn vader aan ons. Alles werd met respect behandeld.

In mij herinnering stonden wij heel vroeg op in de ochtend. Om vier uur in de ochtend vertrokken wij

naar Paramaribo. Om daar te komen moesten wij flink doorlopen. Het was ongeveer 15 kilometer lopen om bij de boot te komen die naar Paramaribo vaarde. Het varen duurde de hele dag om 17.00 uur kwamen wij op Paranam aan, dat was het eindstation van de boot. Vandaaruit nam je een bus die je naar Paramaribo bracht. De tochten waren ontberingen, want er was geen verlichte pad. Wij hielden olielampen in onze handen. Soms moesten wij krekken oversteken, de brug was een boomstam. Op gevoel liepen wij door het bos. Voor de tocht begon, spraken mijn ouders met het bos en de krekken. Er zijn geen incidenten gebeurd, hoe vaak mijn ouders deze tochten ook hebben bewandeld. Zo heb ik gezien dat het werkt als je met respect met de natuur omgaat. Zij beschermt je.

Op een gegeven moment woonde ik in de stad bij mijn oudere zus. Daar was een erf met een boom, meer niet. Ik speelde graag buiten, maar dit was zeldzaam. Van mijn zus mocht ik dit enkele keren. Ik zat regelmatig op het balkon naar buiten te kijken, er was weinig vertier voor mij. Ik kan mij niet herinneren dat ik heimwee had. Mogelijk heb ik mij dusdanig aangepast. Mijn zus ging naar Nederland en ik werd teruggestuurd naar mijn ouders. Zij waren inmiddels verhuisd naar Zanderij. Innerlijk voelde ik mij thuis, eindelijk de bossen! In de natuur lopen met blote voeten op het zand.

Ik was 14 jaar oud toen ik te horen kreeg dat ik niet meer naar school kon gaan, omdat mijn ouders het schoolgeld niet meer kon betalen. Mijn dagen vulde ik in met vroeg opstaan en het erf harken, elke dag vielen er veel dorre bladeren. Na het harken ging ik in de kreek baden en zorgde voor iets warm van wat er in huis was. De kleding van mijn vader wassen en strijken, houtspikkelen, koken, cassave rasp en water halen uit de kreek. Ik genoot van mijn huishoudelijke taken, omdat ik veel buiten was. Vrij in de natuur. Daar sprak ik veel met de bomen. Als ik kleren aan het wassen was in de kreek, voelde ik mij zo blij, want ik zat in het water. Onbewust deed ik wat mijn ouders deden met de natuur.

Op mij zeventiende ontmoette ik mijn toekomstige man. Binnen een paar maanden kwam ik naar Nederland. Bij aankomst zag ik alleen maar bomen zonder bladeren. Wat een teleurstelling, waar ben ik terecht gekomen? dacht ik. Na een paar maanden zag ik dat de bomen bladeren kregen en overal zag ik prachtige bloemen, zeker in de parken. Dit maakte mij zo gelukkig. Met mijn oudste dochter ging ik zo vaak als ik kon naar het park, genieten van de natuur. Ook toen mijn jongste dochter geboren werd, was ik bijna dagelijks te vinden in het park. Mijn onderbewuste verlangde naar de natuur, dit zie ik in op mij 63ste. Naarmate de kinderen ouder werden ging ik niet meer zo vaak naar het park.

In de straat van mijn woonadres was een spiritueel centrum. Daar heb ik een vriendin leren kennen en met haar heb ik veel ondernomen. Wij zijn samen naar Alkmaar geweest om intuïtieve training te doen, maar na een jaar zag ik dat het niet was wat ik zocht. Ik werd onrustig, was zoekende naar waarom ik hier op aarde was. Mijn spirituele zoektocht is toen begonnen, niet wetende dat ik het altijd al in mij had. Ik heb een spirituele vriend, hij heeft mij geleerd om huizen te reinigen. In mijn dromen krijg ik de boodschap hoe het huis eruitziet. Als ik aan het reinigen ben, praat het huis met mij. Zo weet ik wat er moet gebeuren. Ik voel van tevoren hoe de bewoners zijn. Mij moeder gaf haar kinderen kruidenbaden, dit heb ik ook aan mij dochters gegeven en nu ook aan mijn kleinkinderen. Het zijn vier soorten kruidenbaden:

reinigingsbaden. intussen heb ik mij vier soorten baden eigen gemaakt.

Later na een paar jaar ontdekte ik dat er een spirituele Academie was in Krommenie. Ik heb de tweejarige opleiding afgerond met als resultaat een diploma voor Healing. Mijn interesse is breed en als kind zag ik veel dingen, maar werd niet serieus genomen. Samen met mij oudste dochter heb ik bosbaden gedaan, dit voelde zo goed. De bomen voelen en wat ze mij hebben gegeven is zo groot. Ik kan niet zonder energie, niemand kan daarbuiten.

Ik ben nu bezig met een onlinestudie van een jaar. Dagelijks doe ik mijn meditatie. Nu weet ik dat ik ben geboren met meditatie, dat deed ik al toen ik klein was. Ik ontwikkel nu mijn oer-ik. In de kerk kan ik gelovigen waarnemen zoals apostellen, engelen, moeder Maria en Jezus. Ik kan op afstand contact maken met de overledenen. Ik zie de overledenen als zij opgebaard zijn en ontvang boodschappen van hen.

Nu leer ik hoe wij als mensen niet moeten zijn. Alles is energie, stuur mooie dingen naar je dierbaren en naar andere mensen en je zult ervaren wat voor moois met jou gebeurt. Je wordt gehoord door het hogere zelf. Leer stil te zijn en durf te kijken naar wie je bent. Alles openbaart zich als je naar binnen keert. Wees dankbaar voor alles.

Mijn ouders namen mij vanaf baby al mee naar de plantage Perica in het district Marowijne te Suriname. Mijn moeder is een nazaat van Tyndall uit Engeland. De familie Tyndall had plantages rondom Jodensavanne en zij waren slavenhouders. Mijn moeders vader, mijn opa Leonel August Tyndall, daar zat een vermenging met Afrikaans. De Tyndalls hebben de geschiedenis, dat zij geprofiteerd hebben van de slavernij. Mijn moeders moeder is Louise Josephine Dalen en zij is een nazaat van een tot slaafgemaakte Afrikaanse familie. Daar zit ook een vermenging in van andere culturen, zoals Inheemse Caraïb, Nederlandse Jood en Indiër. Die twee werelden die tegenover elkaar staan, hebben elkaar gevonden in de liefde. Mijn oma werd niet geaccepteerd door de familie van mijn opa. Zij noemden zichzelf elite en in die tijd klopte dat misschien wel in het kolonialistisch gedrag van privileges. Hier zit voor mij een belangrijk stuk. Ik vind dat er gerechtigheid moet plaatsvinden. Ik draag zowel de slavenhouder als de tot slaafgemaakte in mijn genen vanuit mijn moeders bloedlijnen. Dit onderscheid is gecreëerd door de mens, de ene voelt zich verheven boven de ander. Ik vind het mijn taak om dat volledig te corrigeren met al diegenen die dit ondervinden en dragen in hun genen. Niet alles werd geregistreerd, want vele namen zijn pas later gegeven en geregistreerd, en soms verzonden voor diegenen, die zelf niet konden schrijven.

Mijn vader is geboren uit de Inheemse Arowakse Johanna Adayna Biswane en haar vader was Joeri Sabajo. Zij komt uit het geslacht Biswane-Sabajo. De inheemsen hadden vroeger een matriachale oorsprong, d.w.z. dat de moeder altijd haar naam doorgeeft aan haar kind. Zij weet dat het haar kind is. Mijn oma had al meerdere kinderen. Mijn vader is een mooie mix vanwege een Brits Guyanese vader en heeft echte inheemse trekken. In de jaren '60 heeft hij met andere inheemse mannen de stichting Wara Kuma (De Ochtend Ster) opgericht om de inheemse belangen te behartigen en te centraliseren. Hij was 1 van de mannen, die een vertegenwoordiger was in Paramaribo, omdat hij werkte als bouwkundig tekenaar/architect in de Palmentuin. Mijn vader en nog een paar heren, 2 broers Wolfjager, dhr Purcey Sabajo, gingen 'connecten' met al die dorpen. Mijn vader en zijn vrienden organiseerden meetings in dorpen, om zo informatie te krijgen waar de gemeenschappen tegenaan liepen. Mijn vader is op 36-jarige leeftijd overleden. In het jaar dat hij voor vertrek stond naar Nederland met een studiebeurs voor architectuur. Mijn moeder was een jonge vrouw van 32 jaar toen mijn vader stierf en ze heeft haar geluk weer gevonden. Haar man is haar ontnomen, maar ze is door haar trauma gegaan. Er is later nog 1 kind geboren met haar Indiase man. Ze heeft 5 kinderen. We hebben recent nog een ceremonie gedaan samen met onze stiefvader voor het hele gezin. Mijn stiefvader was verbouwereerd en voor hem was het een wonder. Het was op zijn geboortedagherdenking en er was zoveel liefde. De liefde heeft onze moeder aangewakkerd in al haar kinderen. Ik ben tot de conclusie gekomen dat de 5 kinderen (van onze familie) verschillende stukken van de wereld vertegenwoordigen, de 5 continenten, ook wel ala kondre. Wanneer we alle diversiteit inbrengen, zal uiteindelijk herstel van de wereld plaatsvinden. Ik denk dat iedere familie daartoe in staat is en hierin kan evolueren.

Vanaf 1996 schrijf ik, maar nu heb ik pas de rust – eerst komt er 1 boek, over mijn ouders, mijzelf en de familie. Het gaat over spirituele wetenschap met als vertrekpunt familie. Ik heb nu de ruimte voor mijn creativiteit. In 2015 is dit voor mij geregeld, het pad werd vrijgemaakt voor deze spirituele taak. Maak je geen zorgen, was de boodschap. Ik vind dat een kind recht heeft op de naam van de vader als de moeder, dat wil ik nog manifesteren, dat ik beide namen gebruik. Dit doet mijn ouders recht. Ik heb de erfenis van mijn vader als leider. Leiderschap houdt niets anders in, dan dat je ook je eigen belang kan parkeren en voor het algemeen belang gaat.

Leonel August Tyndall met Louise Josephine Daalen

Albert Clemens Biswane met zijn moeder Johanna Adayna Biswane en zijn oudste zus Henriëtte Biswane

Mijn boodschap

Ik heb op vele plekken in Nederland gewoond, en ik ken de topografie van Nederland goed, omdat ik van Nederland houd. Mijn ziel heeft voor dit land gekozen, om hier die omwenteling te maken. We zijn hier allemaal uit alle windstreken met de grootste reden. Dat is een opdracht van de goddelijke dimensies. Ik ben klaar om het oude systeem te dienen. Ik ben 100% voorbereid, de goddelijke wereld en de voorouders uit alle windstreken hebben mij alles laten zien in visioenen en met alles wat ik heb mogen leren en ervaren. Ieder mens heeft de ervaringen en de uitdagingen gehad, om te zijn wie zij/hij vandaag is, maar er is ook nog een hoger zelf en die mag nu naar voren. Het is tijd om wakker te worden en te kijken welke keuze we gaan maken in deze fysieke aardse wereld. Die wereld is misschien 20% - en 80% is de onzichtbare wereld, die wij mogen ontdekken, als wij de juiste keuzes maken. Daar is alles al aanwezig, want er is overvloed. Niemand hoeft oorlog te voeren, omdat die denkt dat zij/hij overgeslagen wordt. Daar is geen hebzucht. Ik heb het niet over het hiernamaals. Ik heb het over deze planeet Aarde om weer in harmonie te leven met alle dieren. Het is onvoorstelbaar wat ons gegeven wordt vanuit de natuur en ook vanuit de zuivere gedachtekracht en hartfrequentie. Als het op de juiste manier vibreert, dan kunnen wij onszelf op celniveau herstellen. Dit is bewezen.

Iedere inheemse familie hoort een jachtgeweer en pijl en boog te hebben, vanwege de taak die zij hebben; voedselvoorziening en als hoeders van de regenwouden. Daar moeten we voor gaan staan en trots op zijn, wij zijn de hoeders van de Amazone. Wij hebben samen een verantwoordelijkheid, want als in Afrika, Europa, Oceanië, Azië, of de Americas iets ontwricht wordt door menselijk handelen, dan heeft dat effect op ons allemaal...op iedere specie. We leven in een cirkel. Alles is verbonden met elkaar. Als ik jouw onheus zou behandelen, terwijl je met goede bedoelingen komt, zal mijn handelen effect hebben op mij, weliswaar niet direct zichtbaar. Dat moeten we gaan beseffen. Iedere specie op aarde, of we het nu mens, olifant, mier, bij, jaguar, kolibri, een banaan aan de boom, een mangoboom, avocado, gember, of plant noemen, alles is onlosmakelijk verbonden. We vallen onder een kosmische wet, wat niet in de boeken staat beschreven. De politieke arena die handhaaft zich met wetten en regels, puur om alle species te controleren. Zij willen op de stoel van de goddelijke dimensie zitten. We worden in een lage energie gehouden in de wereld, zolang wij blijven volgen en geloven dat we de politiek en economische modellen nodig hebben, dan blijven we klein. Dan gaan we niet zien dat alles er al is. We hebben creatie vermogen gekregen om o.a. materiële beelden of voorwerpen te kunnen maken. De vrijheid werkt tegen de mensheid. Tot we tot inzicht komen, wat we aan het voeden zijn en waarom onze energie weglekt, dat we ziek worden en doodgaan in onze fysieke vorm. Hoe meer we gaan onderzoeken in de diepere lagen en gaan verbinden met alle andere species, hoe meer spirituele kennis we krijgen, omdat we onze bron aanraken; bomen, planten, dieren zijn spiegels voor ons.

De Moeder heeft een hele essentiële taak. Moederenergie zorgt voor de innerlijke wereld, vaderenergie zorgt voor de uiterlijke wereld. Yin en Yang, donker en licht. We zijn geprogrammeerd om te denken dat donker kwaad is, chaos en controle. Donker is wat in de binnen-aarde gebeurt. Er is ook een hele wereld in de aarde. Ik mocht dat zien, op de MachuPichu. Ik ben ingewijd door sjamanen in Peru, de voorouderlijke Pyais van de Amazone, en ook door de bos- en bergspirits. De kracht van de moeder is ongekend. Iedere moeder moet jong, oud, bij leven, haar kracht omarmen. Ik wil meer moeders zich laten verbinden middels de kracht van de ceremonies. Ik bruis en ben blij dat ik op deze leeftijd de kracht heb om de wereld over te reizen om mee te helpen om de kinderen die met een ander bewustzijn gekomen zijn uit de oude structuur te halen. Niet te 'onderwijzen' maar te bovenwijzen. Geen oude kennis, waarvan we nu weten dat het chaos veroorzaakt. Ik denk dat we op een andere laag moeten gaan focussen, op de onzichtbare laag, de moeder-energie. Wij vrouwen hebben een afspraak gemaakt met de energetische spirituele moeder van deze planeet. Op dat moment is zij in staat om al het water te zuiveren, om alle mijnen te vereffen, ze gaat het zelf herstellen.

Alles moet gecultiveerd worden, de natuur moet perfect, netjes zijn. Wat denk je van het gras maaien, alle 'onkruid' wat vaak medicijn is, wordt gewoon zonder geweten weggehaald. Als een mens nog hun geweten zouden aanspreken... We moeten met respect met Moeder Aarde omgaan. Als zij met disrespect blijven planten, krijgen we verrotte energie naar binnen. Het is volledig uit de hand gelopen, commercie, leegte, geen levensenergie. Zoals het lichaam in lagen bestaat, zo kun je iedere laag weer koppelen aan wat we in de wereld zien. Alleen vergaren is voor de heb, zonder een hoger doel. De heb is als een monocultuur. Ik heb zoveel vierkante meter grond, ik rijt het open, ik ga met een machine eroverheen om zaden te verspreiden, dan heb ik zoveel winst op papier. Hoezo is dit liefdevol met je plantjes omgaan en ervoor zorgdragen dat het werkelijke voeding is? Wat je geeft, ga je ook terugontvangen. Met innerlijke rijkdom kunnen we op een hogere energie welvaart creëren en wat je hebt kun je ook delen vanuit deze hogere energie.

Het is nu tijd van zelfinzicht. We kunnen alles nu in het juiste daglicht brengen door waarden als mededogen, vergeving, vertrouwen, integriteit en verzoening. Dan gaan we naar de harmonie. Er is zoveel ontwricht, dat wij als oudere generatie nu moeten gaan zien: in welke gedachte word ik wakker, wat zijn de eerste woorden die ik uit, wat zijn mijn handelingen, ben ik tevreden over het resultaat wat mijn leven totnutoe gebracht heeft. Of wordt het toch tijd dat ik achter mijn oren ga krabben, misschien moet ik een ander keuze inzetten om een ander resultaat te krijgen. We kunnen niet hetzelfde kiezen, want dan krijg je steeds hetzelfde resultaat.

Er zullen altijd mensen op aarde aanwezig zijn, die hun spirituele taak vervullen. Die evolueren tijdens het leven. Als we onze fysieke leven achterlaten, sterven, dan wordt door de kosmos de balans opgemaakt. In welk bewustzijn-staat is de mens gevorderd. We zitten op een eeuwig durende school. Mijn droom is een academie, een universiteit gestoeld op het hele holistische plan van de kosmos. Ik wil dit met wereldwijde 'teachers' doen. Dat is het kosmische plan, daarom zijn alle kinderen van de wereld verspreid in Europa en overige continenten. Politiek en economie staan voor mij voor het collectieve pijnlichaam voeden. We hebben nu andere lagen te voeden. We moeten eerst de pijn releasen; wat veroorzaakt de pijn? Die moeten we eerst aanraken. Ik dank mijn voorouders, Incarijk, Mayarijk, Amazone-rijk voor deze kennis, de wereld is er klaar voor. Ze leven voort in ons. De Meest bedreigde menssoort is de sleutel.

We hebben hier al een paradijs op Aarde, we moeten onze omgeving schoon gaan maken. Ik ben nu echt in het hart van de oerbossen op de Veluwe. We moeten dankbaar zijn. We denken dat we onze pijn zijn of alleen onze emoties. Dat is gevangenschap. We zijn zoveel meer, onze andere lichamen hebben aandacht nodig. We doen elkaar pijn, omdat we zelf pijn hebben. We haten de ander, omdat we onszelf haten. Wat leeft er daarbinnen in die innerlijke wereld, hoeveel ruis en chaos is daar aanwezig. Dit laat zich zien in de buitenwereld. We zijn gaan verstenen, omdat er overal asfalt is i.p.v. aarde. Er is geen verbinding. Sommige zijn dit helemaal kwijt. Een fysiek lichaam heeft een pijnlichaam gekoppeld aan emoties. Ik zeg bijvoorbeeld groene boom, maar in jouw beleving is de boom rood. Dus jij zegt; Houd op met je stomiteit, het is rood. Ik zeg een groene boom. We kunnen elkaar zodanig 'triggeren', dat we heel boos op elkaar worden. Is het werkelijk die boom die ons boos heeft gemaakt. Er ligt daaronder een oorzaak. Waar komt die boosheid eigenlijk vandaan, wat is de reden? Dat is wat de mens opgestapeld heeft. De mensen durven niet meer met elkaar in gesprek te gaan, omdat ze denken dat ze niet gehoord worden of niet mogen spreken. Ze hebben niet geleerd om zich te uiten en ze hebben alleen maar geleerd om op te kroppen, want over pijn praat je nauwelijks. Je gaat letterlijk dood van binnen. Je verstikt jezelf uiteindelijk. Dat zie je vaak terug in de laatste levensfase van de mens. Ik heb ook zorg verleend in de laatste fase, dan zie je ook de kwaliteit van sterven. Ik probeerde altijd met rustgevende muziek met de ziel te 'connecten' en te vragen: laat gaan, spreek nog uit, er is niemand hier die er een oordeel op zal zetten of als de kinderen er nog bij moeten komen, of wat is je grootste wens, niets is gek. Spiritueel werk is altijd van zielen-connectie. Dit brengt ons bij elkaar. Zonder veel woorden, voel je dit klopt, dit is vruchtbaar.

De 4 energie lichamen

Als mens besta je uit vier verschillende lichamen: je fysieke lijf, je energetische lichaam, je (denk)geest en je spirituele lichaam. Twee van deze lichamen zijn mannelijk (fysiek en mentaal) en twee vrouwelijk: emotioneel en spiritueel. In onze Westerse samenleving zijn we vaak gefocust op de fysieke en mentale kant van dingen - het doen en het volbrengen, de mannelijke yang energie. Dit leidt tot een lineaire manier van denken waarbij alles wordt genegeerd dat niet concreet of meetbaar is. Als mens ben je echter pas in balans als ook de vrouwelijke yin energie vrijuit kan stromen. Jouw emotionele en spirituele lichaam krijgen dan evenredig veel aandacht. Het uiteindelijke doel is om alle vier de lichamen in balans te brengen. Want pas dan ervaar je 'heelheid' en voel je dat je onderdeel uitmaakt van een groter, holistisch geheel.

Bron: chakra psychologie

Als ik me uitspreek ben ik gek...dat ik naar je kijk...is dat gek? Of is het mijn hoofd, is het zuurstofgebrek!
Communicerend tot mij, geen idee wie jij bent, waar je vandaan komt, liggend in m'n bed starend, volledig verstomt, bang voor wat je komt doen...Ik was klein ik wist niet beter toen.
Starend naar de sterren, wetend er is meer, mezelf moeilijke gedachtes voorstellen keer op keer.
Dingen waar je op die leeftijd niet aan hoort te denken, maar ik kon slechts aan spoken m'n aandacht schenken.
Verder peinzend over ingewikkelde dingen, dat echt kind-zijn zich naar achteren ging verdringen.
Waarom ben ik anders, ben ik echt zo vreemd? Dat mijn fantasie volledig mijn hele leven overneemt.
Wees niet bang, zei een stem, ik ben niet van kwaad bewust. Laat het over je heen komen, en laat je door ons leiden gerust.
Door mijn levensjaren kreeg ik tekens, die moeilijk waren te bevatten. Mijn hoofd kreeg zoveel info, het kon wel uit elkaar spatten.
Natuur sprak tegen mij, het kwam tot leven. Praten met planten en dieren, die gave werd mij gegeven.
Alles werd steeds duidelijker, ik bouwde mijn pad van natuursteen, al gauw kwam ik erachter, hier kan ik niet langer meer omheen.
Sterkere signalen namen de overhand in mijn dromen, wie ik in de toekomst allemaal tegen zou komen.
Berichten zeer duidelijk, maar soms ook nog niet bekend, hoe dingen aflopen zo uitgerekend en gekend.
Lopend op 1 en hetzelfde pad samen met nog vele andere zielen. Een weg bewandelen met inheemse voorouderen, met vele medicijnwielen.
Wie die weg bewandelt zal nog meer inzicht en wijsheid krijgen en zal metertijd spiritueel nog hoger opstijgen.
Het is ons gegeven, het zit in ons bloed, onze gave te beschermen wat kwetsbaar is en goed.
Deze spirituele weg te bewandelen, is aan vele van ons gegeven, verbonden voor de rest van onze leven.
Connected zielen zullen na eeuwen weer samen herijzen, om gerechtigheid en leerlessen aan ons ieder aan te prijzen.
Aan ons de eer deze boodschap te mogen delen, dat stukje geluk kan niemand meer van ons stelen.
Gek zijn bestaat niet, het zijn de blinden die dat op dat moment niet ziet.
Daarom zijn er begeleiders, om de blinden te leiden, en de slechte van de goede te onderscheiden.
Op m'n knieën en handen laat ik me door jullie onderwijzen, mediteren eenmaal klaar zal ik als een vlinder terugreizen.
Tijdens mijn reis zal ik communiceren met andere speciale dieren, ze volgen allemaal hetzelfde pad, en hebben allemaal dezelfde ingeving gehad.
Spiritualiteit is een prachtig puzzelstuk met vele kanten, wij houden dit staande zolang we ons voortplanten.

Ik kniel en buig mijn hoofd laag en stel vervolgens de vraag, of u tot mij wilt komen.

Onder mijn voeten de lijnen die u heeft getekend, om de wortels onder de grond aan te voelen. Diezelfde tekens getekend in mijn handen doorgetrokken naar mijn vingertoppen, strekkend naast mijn voeten om zo volledig te aarden.

Ik te worden met de lucht...zo roep ik alle 4 de Windstreken aan, kolkende als een windhoos om me heen, zijdezacht voelend op mijn huid, tintelend als zuignopjes die zich inpluggen op de juiste frequentie. Mijn oren zijn gespits klaar om te ontvangen, en alle vibraties tot mij te nemen.

Wanneer ik jullie hoor, de sensatie die ik voel, want het zijn niet zomaar vogels...boodschappers aangestuurd door de wind. Alleen zij kennen de koers...magnetisch symboliek ingefluisterd door de hogere machten, wanneer ik adem, dankbaar dat jullie er voor ons zijn. Leunend tegen je rug, jullie geven al zoveel energie om mij opnieuw te laden, het mogen genieten van je prachtige transformerende kleuren...tot in de toppen waar de bloesem tot nog veel meer uitgroeit en bloeit ,healing by connection of just feeling.

Prachtige Bomen, mijn familie, ik ben jullie dankbaar, net als de bloemen en planten die ons medicijn verschaffen. Is het toeval dat onze voorouders, generaties dat al wisten. Absoluut niet, wanneer je 1 bent met de natuur is de natuur 1 met jou en zal je leiden om te overleven.

De wind, de zon ...alles wat zich tot mij richt.

Zo zal de boodschap zijn 🙏

Abahang koba * tot de volgende keer
Inspired By Higher Energies

WRITTEN BY ADUANAMO

Wasjikwa staat voor Óns Huis. Iedereen is welkom in ons huis. Onze organisatie verdiept zich in de historie en actuele kwesties van de inheemse volken van Suriname, in het bijzonder de Arowakse. Wanneer je als student informatie zoekt voor je studie, dan kun je ons benaderen met jouw specifieke vraag. Wij werken samen, met als doel bewustwording en dialoog over ons volk, cultuur en bijdrage aan de moderne samenleving. Mail naar: wasjikwa@gmail.com

Maak kennis met...

Ik ben Amrith Raghoenath, 28 jaar oud. Mijn vader is Surinaams Hindoestaans. Mijn vader is geboren in Suriname en heeft er ook tot zijn 10de levensjaar gewoond. Hij woonde in leiding, mijn moeder is Nederlands en geboren in Rotterdam. Ik ben geboren en getogen in Rotterdam.

Ik ben student aan de hogeschool in Rotterdam. Ik ben in de eindfase van mijn studie. Ik volg de opleiding leraar maatschappijleer. Ik geef momenteel les op het techniek college in Rotterdam. Ik geef het vak burgerschap.

Waarom heb je dit onderwerp gekozen?

Voor het vak culturele antropologie moest ik een stam beschrijven door gebruik te maken van verschillende inzichten. Op sociaal, economisch, politiek en religieus niveau aan de hand van deze kenmerken moet je een stam of een cultuur beschrijven. Ik koos hiervoor de Arowakken oftewel de Lokono. Ik ben vaak in Suriname geweest. Bij familie op bezoek en vrienden. We kwamen vaak in Redi doti, vlakbij blakawatra. De mensen zeker in dorpen zijn altijd heel vriendelijk en je wordt altijd netjes ontvangen. Ik heb zelf altijd interesse gehad in de achtergronden van mensen. Vooral waar ze vandaan komen en de culturele waarden die ze van hun voorouders hebben meegenomen of hebben geleerd. Ik was altijd nieuwsgierig naar de inheemse stammen over heel Zuid Amerika, maar omdat Suriname het meest dichtbij mijn hart ligt was ik vooral nieuwsgierig naar de inheemsen in Suriname.

Ik ben nog lang niet uitgeleerd over dit onderwerp en ik vind het daarnaast ook belangrijk dat hierover meer informatie wordt uitgedeeld en verteld aan studenten en leerlingen. Ik geef zelf ook aan de studenten die ik les geef informatie over de inheemse stammen in Suriname. Ik wist zelf niet dat er een magazine hierover bestond. Ik ben hierdoor ook positief verrast en ik zal me hierin blijven verdiepen.

Wat heb je geleerd?

Ik kwam er achter dat het lastig is om literatuur te vinden over de Inheemsen in Suriname. Ik heb een onderzoek gevonden uit 1995 Surinaamse verkenning geschreven aan het instituut geografie in Amsterdam. Maar een recent onderzoek heb ik nog niet kunnen vinden. Daarnaast heb ik geleerd dat de kerk veel van de inheemse traditie heeft vervangen. Hierdoor is er veel kennis verloren gegaan en dat is eigenlijk heel jammer! Op sociaal niveau heb ik geleerd dat bij de arowakken er een grote vorm van cohesie bestaat. Als iemand hulp nodig heeft dan helpen ze elkaar. Op economisch niveau bedrijven ze veel landbouw en verkopen ze hun gewassen. Vooral de ananas. Op politieke niveau zijn ze vergelijkbaar met de marrongemeenschappen ze hebben een granman of kapitein die het dorp bestuurd. Op religieus niveau heeft de katholieke kerk veel invloed gehad op de inheemsen in Suriname, maar ik heb wel geleerd dat sommige inheemsen nog wel in hun oude tradities geloven.

Spiritualiteit - door Ryan Blanca

Ik wil dit artikel graag opdragen aan mijn wijlen oom Theodorus Emanuels Blanca die op 12 juli j.l. is overleden na een zeer actief en bewogen leven.

In eerste instantie wist ik niet zo goed wat ik met het onderwerp spiritualiteit aan moest, omdat we bij spiritualiteit geneigd zijn abstract te denken in concepten zoals god(en), symbolen, rituelen, geloof, geesten, zelfrealisatie etc.

Terwijl ik aan het nadenken was herinnerde ik mij de talloze vis- en jachttochten samen met mijn pa, wijlen oom Albert en sinds kort ook wijlen oom Theo in het Beneden Marowijne gebied. Wij zijn naar de bovenloop van de Grote Negerkreek geweest, de bovenloop van de Moiwana Kreek, het Blaka Watra gebied, de bovenloop van de Wanekreek en het gebied bekend als Ston Pal (voorbij Moengotapoe).

Vanaf een jaar of 8 mocht ik mee en heb deze tochten altijd als zeer spannend en overweldigend ervaren! Het begon al met de mentale voorbereiding, al weken van tevoren vertelde ik al mijn vrienden op school dat ik de komende schoolvakantie de jungle zou intrekken. Vervolgens de hele trip van Paramaribo naar Marowijne en de aankomst in Alphonsdorp. De spannende verhalen van mijn ooms rond het kampvuur de avond voor vertrek vergeet ik ook nooit meer, je zou bijna niet meer durven mee te gaan! De verhalen gingen over mythische figuren, onverklaarbare geluiden en wezens in de jungle, magische plekken en vreemde ontmoetingen. En dat allemaal in een donkere nacht onder een uitgebreide sterrenhemel en vlammen die dansende figuren creëerde.

En dan de tocht zelf! Wij startten altijd op brede goed begaanbare paden en kwamen uiteindelijk in de dichte jungle terecht waar het zonlicht steeds schaarser werd en de luchtvochtigheid steeds hoger. Voortdurend moest je laaghangende takken ontwijken, over of onder omgevallen boomstammen heen klauteren, (vlijm)scherpe bladeren en stekels ontwijken, krekken oversteken, alert zijn op laaghangende wespennesten en micro beestjes (luizen, teken, mieren etc.) en **VOORAL** mijn ooms en pa niet uit het oog verliezen. Op een gegeven moment raak je je oriëntatie compleet kwijt, lijkt de ene boom op de andere, de ene kreek op de andere, raak je besef van tijd kwijt en wordt de jungle steeds dichter.

Deze ervaringen en de talloze adviezen van mijn ooms waren lessen in overleven in het tropisch regenwoud! Zo kan ik mij herinneren:

- Wat je moest doen bij beet verschillende bosspinnen
- Wat je moest doen bij beet giftige slangen
- Hoe je bloedzuigers snel van je huid afkreeg.
- Hoe je sporen kon lezen van wild dat in de buurt was
- Welke planten een geneeskrachtige werking hadden
- Welke delen van welke soort bomen voor welke doeleinden gebruikt konden worden
- Gedrag van dieren begrijpen
- Via de stand van de zon en beweging van de wolken de weg terug vinden
- Ook kan ik mij de spirituele lessen goed herinneren, van luisteren naar de voortekenen van de pikan (speciale vogel), communiceren met de bomen, betekenis van dierengeluiden etc...

(vervolg achterzijde)

Spiritualiteit - Ryan Blanca

Nu ik aan deze ervaringen terugdenk besef ik dat de spirituele lessen van toen eigenlijk hele praktische toepassingen hadden. Het "schelden" van de pikan was een voorbode van tegenspoed en had meestal tot gevolg dat de trip werd afgeblazen. Een "lachende" pikan daarentegen voorspelde een goede vangst en werd met veel enthousiasme ontvangen. Later leerde ik dat deze vogel heel goed kon voorspellen of er onweer aankwam, heel nuttig natuurlijk als je gaat jagen of vissen!

Een andere belangrijke les was om de bosgeesten eerst te melden voordat je een kleine of grote boodschap ging doen; ook moest 1 van mijn ooms ook altijd de juiste plek aanwijzen. Door deze ervaring viel het mij later altijd op hoe erg recreatie plekken buiten de stad werden vervuild door bezoekers. Tijdens de tochten met mijn ooms was het ondenkbaar dat jij je an-/organisch afval gewoon achterliet in het bos. Wij namen bijvoorbeeld nooit plastic zakken mee, maar vlochten zelf tassen van palmbladeren. Milieubehoud werd je zo met de paplepel meegegeven.

Een andere zeer belangrijke les was dat wij de bosgeesten altijd vroegen om ons welwillend te zijn in het verschaffen van voldoende voedsel voor ons en onze gezinnen. Mijn ooms waren altijd zeer strikt in de hoeveelheid vis of wild dat wij mochten vangen en meenemen. Als hun van oordeel waren dat wij genoeg hadden gevangen moesten wij onherroepelijk stoppen en vertrekken. Dit is concreet duurzaam bosbeheer van de hoogste kwaliteit!

Ik zal deze ervaringen nooit meer vergeten en besef nu dat generaties lange kennis van overleven in het tropisch regenwoud hierin verweven zit. Kennis die steeds mondeling is overgedragen en met behulp van mythes en spiritualiteit levendig wordt gehouden voor de toekomstige generaties.

Laten wij deze kennis koesteren en zoveel mogelijk doorgeven aan onze kinderen, omdat deze lessen nog steeds actueel zijn om duurzaam te kunnen samenleven met onze aarde.

'The healing power of knowledge'
Amalia Astorga, Serj Comcaac tribe

Indigenous Art

Esthermaria Tucajana, zij is een inheemse Tiriyo kunstenaar, autodidact, opgegroeid in de Amsterdamse Jordaan. Kunst brengt haar peace, heling en zelfkennis.

Geïnspireerd en trots op haar inheemse cultuur. Zij maakt ook murals en verstuurd haar kunst wereldwijd via Instagram:

[tucajana_esthermariaindigena](#)

[tucajana_tiriyo_art](#)

'Darkchild Lilith'

'Xingu tribe'

